

Andrei CRĂCIUN

Cioran

Ultimul om liber

POLIROM
2020

Cuprins

I. Nu toți oamenii au norocul să moară tineri....	7
II. Viermele fericirii	31
III. Zdrențele paradisului.....	41
IV. Cenușa iubirii din urmă	49
V. În sfârșit, liniște.....	59
VI. Întotdeauna e prea târziu.....	83
VII. Astăzi, la Paris, a murit clarvăzătorul	87
VIII. Izvorul tuturor lacrimilor	111
IX. Deznădejdea și dragostea	119
X. Înstrăinarea.....	141
XI. Instalația	157
XII. Așa vine iarna	171
XIII. Izolare	189
<i>Nota autorului</i>	201

De ce se mai gândea încă la pașalâcul acela îndepărtat din care reușise să evadeze ca din pușcărie, la cultura sa mizerabilă de penitenciar, la acel tărâm al fărădelegii, al bunului-plac și al lipsei de gust?

Le dădea totuși valahilor creditul unei apetențe pentru lipsa de măsură, pe care și el o adusesese cu sine la Paris.

În tot ce făcea, Cioran se socotea excesiv, iar excesul era singurul care îl ocrotea de căderea în nulitate, ca pe toți românii de altfel, și nu o dată o consemnase și fusese urât fiindcă nu ocolise acest diagnostic final: „Când nu sunt excesivi, românii sunt nuli“.

Cioran începu din nou să scrie, acum ne vom apleca peste umărul său și vom citi așa: „Ce legătură e între copilul care atinge cerul de pe Coasta Boacii și bătrânul din această mansardă din Paris, sunt tot eu acela? Nu e adevărat că doar în fața morții îți revezi toată viața, eu o revăd în fiecare dimineață și mă îngrozesc!“.

Cioran își simți mâna dreaptă obosită și se opri. Chiar era adevărat: în fiecare zi, într-un caleidoscop de chipuri, își revedea viața. Iată-i pe Jeni, Haig și Arșavir Acterian, iată cămăruța sa

austeră din primul an de studenție la București, iată-l pe Mircea Eliade la berărie, iată-l pe tânărul Cioran trântind ușa cârciumii în timp ce se îndreaptă nervos spre restul vieții sale, iată mirosul de tei al Berlinului vrăjit de nebunul de Hitler, de ce nu a putut să reabiliteze Prusia? Hitlerismul a venit din sud și Prusia plătește nota de plată – a mai scris asta. Să o scrie din nou?

Cioran își masă fruntea și își aduse aminte de oaspetele său care obișnuia să le scoată ochii păsărilor. Păsările oarbe sunt condamnate la moarte, cum sunt caii cu picioarele rupte.

„Păsările oarbe sunt condamnate la moarte.” Notă această propoziție, fiindcă așa ar trebui să își înceapă romanul. Dar de ce să scrie un roman?

El este Cioran, e un gând stupid să mai scrii literatură, e stupid, e atât de stupid! Rupse din nou foaia și n-o mai aruncă pe geam, o vâri în buzunar și își aminti de unul dintre vecinii săi din copilărie care obișnuia să-și vâre sâmburii fructelor în buzunare. Ar trebui să scrie despre vecinul său?

Despre Zelea Codreanu? Să își pună în cap cenușă pentru că a crezut într-un scelerat cum era „Căpitanul”? Oricum nu l-ar crede nimeni.

Când a scris o carte despre evrei, în România au spus că l-au plătit evreii din Paris să o scrie. L-au făcut de mercantil, iar el a supraviețuit doar pentru că a existat Simone care să muncească pentru amândoi și să-l hrănească.

Detractorii i-au pus în cârcă nenumărate sinucideri pe tot globul pământesc, ba chiar a fost acuzat de lașitate: a predicat nevoia de sinucidere, a adus elogii disperării, nefericirii și iată-l că trăiește bine-mersi la Paris. Nu i-o fi rușine? Din nou se dezgustă.

Nu-și putu aduce aminte când anume a scris în caietele sale: „Mi-ar fi plăcut să trăiesc la o curte coruptă, să fiu scepticul unui prinț...”. I se păru un excelent început pentru o nuvelă, poate că nuvelele s-ar cuveni să rămână ca o dovadă a trecerii noastre pe pământ.

Ce ar zice editorul său francez dacă l-ar anunța că trebuie să îl coboare pe raftul de ficțiune? Cioran – un ficționar! Îl pufni râsul, râsul său frumos.

Sau poate că ar trebui să scrie povestiri fantastice din locuri inventate, pe ruinele Bizanțului, să își târască nebunii înspre groaznice povești de dragoste și alcov, să își imagineze viitorul? Să

scrie o carte SF? Ce și-ar mai râde de critici, acei imbecili solemni, diminutive ale existenței în troaca literaturii. Da, da, da, să scrie o carte în stilul lui Asimov, să-l pastișeze fără nerușinare pe acest rus tăcănit despre care se spune că a scris și a editat cinci sute de cărți. „Și eu îmi fac griji că am scris prea mult!”, își spuse domnul Cioran în timp ce încerca să prindă între arătătorul mâinii stângi și degetul mare o rază de soare care i se strecurase în birou.

Îl lovi foamea. Domnul Cioran își încălzi o supă de pui pe care Simone i-o lăsase pregătită și mănca în tăcere, gândindu-se la gândurile condamnaților la moarte.

Ce-o fi mâncat Dostoievski înainte să fie salvat de la executarea pedepsei cu moartea? Prin ce miracol fusese oprită execuția lui? Domnul Cioran mânca supa de pui și se gândea la Feodor Mihailovici. Atunci formulă o ipoteză care îi plăcu: „Dar dacă Dumnezeu există?”.

Ar putea să scrie totuși un roman în care Dumnezeu ar exista și ar lucra cu adevărat așa cum își imaginează oamenii, dar nu o prostie tezistă, el nu era Tolstoi, nu se scrântise întru Hristos, să scrie pur și simplu o carte în care

Dumnezeu trudește fără încetare conform speranțelor pe care și le pun în el babele, habotnicii, mamele, bețivii și copiii.

În gândul următor îi făcu totuși dreptate lui Tolstoi, boierul se salvase scriind *Moartea lui Ivan Ilici*.

Cioran nu se sătură cu supa de pui, așa că răscoli frigiderul până dădu de o ciulama rămasă și ea din ziua plecării lui Simone.

Ciulamaua nu era bună penru gastrita sa, dar era prea infometat ca să mai țină cont de acest neajuns.

Își consultă ceasul: se va face iar ora când trebuie să o sune pe Simone. Îi va mărturisi că este un păcătos, i se va confesa ca un personaj de Dostoievski, va face din ea o Liza, va face din ea o prostituată, se va târî în genunchi, ca în subterană, cu acest crud adevăr pe buze: nu a fost cuminte, a mâncat ciulamaua.

În ciuda nenumăratelor sale maladii imagine, avea o digestie bună, dar tot se simțea toropit după masa de prânz. Cea mai mare greșeală pe care o fac scriitorii este să scrie când au stomacul plin, mai ales dacă au mâncat bine. Nu făcu această greșeală.

Așa cum v-ați dat probabil deja seama, domnul Cioran avea un temperament special, care îl făcea să treacă în viteză de la o stare a cordului la alta, goana sa între dispoziții era palpitantă și era conștient de ea. Oscila între scârbă și elan, între entuziasm și plictis.

Ce blestem pe acei sărmani biografi care vor încerca să îi redea după-amiezile, leneșe și pline de idei avortate! Toți fetușii morți dintr-o mansardă pariziană în care Cioran zace atotputernic și neputincios ca un Dumnezeu devenit pisică. Și-i imaginează pe jalnicii biografi intrând unul după altul în mansarda sa, dar își dădu seama că nu îi stârnesc nici milă, nici silă. Se simți însă năpădit de ură față de toate celelalte lichele care vor profita de pe urma operei sale, purtându-l fără drept la rever.

Cioran constată că, într-o oarecare măsură, a eșuat: n-a putut să nu devină faimos, iar acum lichelele erau inevitabile, mizerabile, da, le simțea de pe acum, amușinând hoitul care va deveni, hiene înfometate de cadavre celebre și opere postume. „Cu atât mai rău pentru mine!”, își spuse. Apoi se consolă cu imaginea pământului arzând din temelii ca acel șopron pe care îl văzuse